לה: השולה פרק רביעי גיטין

גט יבמין הוה. פי' בקונטרס שנתן לה גט לפוסלה על האחין וכתובתה על נכסי בעלה הראשון וקשה דלא היה להם להזכיר גט דלא ניתנה כתובה ליגבות עד שתחלוץ והיה להם לכתוב שחלצה ואמר ר"י גט יבמין הוה דלאחר שנתייבמה גרשה היכם וכתובתה על נכסי בעלה הראשון ומוציא היתירא משום דקא טרחה קמי מחיו: **אבל** נשאת אין מדיירין אותה. ות"ת וידירוה אז שלא תאכל ככר זה אם נהנית משל בעלה ותאכל לאלתר בפיגמו וכן קשה בסמוך דפריך ולימוש דלמא חזלה לגבי חכם ושרי לה ולרבי אליעזר דאמר בפרק נערה המאורסה (נדרים דף עה. ודף עו.) שיכול להפר כל נדרים שעתידה לידון אחי שפיר דאיכא למימש שמא ככר הפר לה כל מה שעתידה לידור אבל לשאר תנאי קשה וי"ל שאינה חוששת אלא נדר שעל ידה היא עומדת באיסור כל ימיה ות"ת ונדירה בפני בעלה ויאמר לה קיים ליבי דאז אין יכול להפר כדאמר בפ' נערה המאורסה (שם דף עט.) וי"ל דחייסינן שמא יפר לה בלחש קודם שיאמר קיים ליבי ות"ת וידירוה על דעת רבים דאין לו הפרה כדאמר אמימר לקמן וי"ל דלענין נדרי אשתו אין לחלק בין ברבים בין על דעת רבים וכיון דלרב הונא ברבים יש לה הפרה ה"ה על דעת רבים דכיון שאינה תלויה בדעתה דיכול להפר אפילו בלא חרטה כך יכול להפר בלא דעת רבים וכי פריך ולדמא חזלה לגבי חכם ושרי לה הוה מלי לשנויי דמדרינן לה על דעת רבים אלא דבלאו הכי משני שפיר וע"ל דרב הונא לית ליה לאמימר והא דאמר אמימר אפי' לאמאן דאמר יש לו הפרה לא קאי ארב הונא אלא אדרבנן דרבי יהודה דמתניתין דתנן (לקמן דף מה:) ר' יהודה אומר כל נדר שידעו בו רבים לא יחזיר משום פרילותא שנדרה נדר שאין לו הפרה ושלא ידעו בו רבים יחזיר דלא חייש לקלקולא ורבנן פליגי ואמרי לא יחזיר משום קלקולא ולא מפלגי בין ידעו רבים ולא ידעו בו רבים אלמא יש לו הפרה וכן משמע התם דקאמר לרבנן אטו התם מי חיל עליהו שבועה כלל משמע לרבנן יש לו הפרה ות"ת לאמימר והא על דעת רבים אין לו הפרה א"כ ע"כ לא בכל ענין אמרי רבנן דלא יחזיר דבעל דעת רבים ליכא קלקולא א"כ ברבים נמי מנא ליה דסברי דיש לו הפרה וי"ל דברבים שהאכיר רבי יהודה אם איתא לרבנן אין לו הפרה הוו להו לרבנן לפרושי ולחלק ולומר איפכא מדר' יהודה אבל בעל דעת רבים אין לחוש דלא חיילי בה רבנן דר' יהודה נמי לא הזכיר על דעת רבים ועוד דבעל דעת רבים לא פסיקא להו לרבנן לאמתני דיחזיר דלפעמים יש היתר בעל דעת רבים כגון מדעתם של אותם רבים או לדבר מצוה ואיכא קלקולא אבל ברבים אם איתא דאין לו הפרה הוי להו לאמתני דיחזיר דמשום עניין אין לו הפרה למ"ד אין לו הפרה לא שנא לדבר מצוה ולא שנא לדבר הרשות תדע דמעשה גבעונים לדבר מצוה היה: **ליחוש דלמא אזלה לגבי חכם ושרי לה.** משמע דאדרב הונא פריך אבל אי לאו דרב הונא לא הוה קשיא ליה לאמתני' ולמאי דפריסית דרב הונא פליג אאמימר אמי שפיר דאמתני' ליכא למיפרך דהא איכא לאימר דמדרינן לה על דעת רבים אבל לרב הונא לא מצי לשנויי הכי אבל לאמאי דפי' דגבי חכם מודה רב הונא דאין לו הפרה בלא רב הונא הוה מצי למיפרך אמתני' וי"ל דלא מצי למיפרך אמתני' בלא רב הונא דאיכא לאימר דמדיר אותה על זה הככר ואתכל לאלתר בפיגמו אבל לרב הונא דקאמר ניסת אין מדירין אותה ואין מועיל להדירה על הככר שאינה חוששת כיון דאינה באיסור כל ימיה כי לא ניסת נמי מיחוש דלמא אזלה לגבי חכם ושרי לה ות"ת אין חכם בין בעל אין יכולין להפר שלא בפני היתומים הא אמרי' בנדרים בפ' ר"א (דף פה.) דהמודר הנאה מחבירו אין מתירין לו אלא בפניו אילוף ממשה ולדקיהו ממדין נדרת במדין לך והתיר נדרך וי"ל דבדיעבד אם הפר מופר תדע מדמקיים לדקיהו שהיה מסיד גמור על מה שהתירו לו סנהדרין שלא בפני בטוכדנצר ועוד דטעם דאין מתירין לו אלא בפניו מפרש בירושלמי דנדרים דאמר התם בפ' השותפין המודר הנאה מחבירו בפניו אין נשאל אלא בפניו שלא בפניו נשאל בין בפניו בין שלא בפניו ר' יוחנן אמר מפני הבושה ור' יהושע בן לוי אמר מפני החשד ואמת הדא פלוגתא כהלין פלוגתא דתניא יום הכפורים צריך לפרט את מעשיו דברי ר' יהודה בן בתירה ר"ע אומר אין צריך לפרט את מעשיו פי' מפני הבושה שנתבייש לפניו במה שנדר הנאה ממנו וכן מפרט מעשיו כדי שיתביים מחטאיו ומ"ד מפני החשד פי' שלא יחשדוהו שעבר על נדרו ולכך נמי לא יפרט מעשיו שלא יחשדוהו ויחשוב דאתה ניחא הכא דלא שייך לא בושה ולא חשד דלא ידעי אם קבלה כלום מכתובתה והא דליף ממשה ולדקיהו הייטו כר' יהושע בן לוי דהתם מפני החשד איכא מפני בושה ליכא: **קסבר** צריך לפרט את הנדר. בירושלמי משמע דהכי קיימא לן דההוא דאמא קמיה דר' בון אמר ליה המיר לי נדרי אמר ליה מאי נדרת א"ל נדרית דלא מרווחנא אמר ליה וכי עבדין כדין אמר ליה לאחק בקוביא קאמינא אמר ליה ברוך שנחר בדברי חכמים שאמרו צריך לפרט את הנדר דאי לאו דפרטת לנדר אתרתיהו לך ות"ת בפ' שום היתומין (ערכין דף כג.) גבי מקדש נכסיו והר' עליו כתובה פ)(ובעל חוב) דקאמר ר' אליעזר כשהוא מגרשה יהוי הנאה ור' יהושע אומר אינו צריך ומפרש דפליגי בנדר שהודר ברבים דרבי אליעזר סבר דאין לו הפרה ור' יהושע סבר יש לו הפרה ואינו צריך דקאמר הייטו דאינו מועיל וא"כ תקשי כדפריך התם לעיל לימא רב הונא כתנאי אמר לשמעתיה דכיון דרב הונא סבר צריך לפרט אמאי אינו מועיל וא"כ הא דרב הונא דצריך לפרט הוא כתנאי ומיהו לא קיימא לן התם מסקנא הכי: **תנן** הנושא נשים בו'. ה"ה דמלי למיפרך ממתניתין דהכא:

ורתני עלה נודר ועובד יורד ומגרש. קשה לר"י דאמאי הוצרך לאתויי ותני עלה לפרוך ממתניתין גופיה דקתני פסול עד שידור הנאה ואי אמרת אין צריך לפרט הנדר ליחוש דלמא כו' וגרשה לי דאמתניתין הוה מלי למימר דפסול מלעבוד אפי' גרשה עד שידור הנאה אלא יקח לעולם נשים פסולות יותר ק)ולכך לא שייך למיפרך ליחוש דלמא כו' כיון דבכר גירש מו ליכא למיחש דלמא ישאל על נדרו כדי ליקח נשים פסולות אבל הא דתני ועובד ומגרש פריך שפיר כיון דעדיין לא גרשה יש לחוש דלמא אזל לגבי חכם ושרי ליה ולא יגרש: אמר

ושמנום בחמשה מנה. הבילאתם לפניהו ושמנו דמיהן חמשה מנה: **גט יבמין הוה.** יבמה היה זה שנתן לה גט לפוסלה על האחין והיא בלא לגבות כתובה מנכסי בעלה הראשון שנתאלמנה הימנו: **לא שנו.** דגניא בהדיה: **אלא כשלא ניסת.** לאחר כשעת גבייתה כתובה: **דמיפר לה בעל.** והיא סומכת על כך ונודרת וגובה על שקר: **בקודמין.** בנדרים שקדמו לנשואין: **צריך לפרט אם הנדר.** הנשאל לחכם על נדרו צריך לפרט היאך נדר הנדר הזה וכי מפרטה קמיה דליתומים נדרה וכך נדרה אם בהיתמי מכתובתי כלום לא שרו לה: **ברבים.** נודרת בפני עשרה וקפבר נדר שהודר ברבים אין לו הפרה: **מאי לאו נדרה בשמא.** בשעת גבייה לאחר נשואין וקשיא לרב הונא: **מעיקרא.** נדרה קודם נשואין גובה אף לאחר נשואין דאינו מיפר בקודמים דכתיב ואם בית איש נדרה (במדבר ג): **נודרת וגובה.** משמע נודרת בשמא: **פנאי היא.** לקמן פליגי בה בפרקין (דף מה:) איכא למ"ד יש לו הפרה ואליביה לא גביא משום דמיפר לה: **ואיכא למ"ד אין לו הפרה.** ואליביה מדרינן לה ברבים וגביא: **דגאיז ליה לדיבוריה.** ואינו מפרש הכל: **וחכם.** אינו מיפר אלא לדעת מה שישמע הילכך לא יפרט על מה נדר אלא יאמר כך נדרתי ואפרטני עלי פירות מין פלוני: **משום איסורא.** שמא על דבר איסור נדרה כגון על גיבוי כתובה וכגון יאמרו עלי כל פירות שבעולם אם אעבור עבירה פלוני וכא להמיר את נדרו שתם וזולה לעבור העבירה: **הנושא נשים בעבירה.** הכן הנושא נשים פסולות לכהונה פסול לעבודה: **עד שידור הנאה.** ממנה לגרשה ומשנה היא בבכורות (דף מה:): **נודר.** הנאה: **ועובד.** עבודה ואע"פ שעדיין לא גרשה: **יורד.** מן העבודה לאחר שסייים ומגרשה: על

לקלקולא ורבנן פליגי ואמרי לא יחזיר משום קלקולא ולא מפלגי בין ידעו רבים לא ידעו בו רבים אלמא יש לו הפרה וכן משמע התם דקאמר לרבנן אטו התם מי חיל עליהו שבועה כלל משמע לרבנן יש לו הפרה ות"ת לאמימר והא על דעת רבים אין לו הפרה א"כ ע"כ לא בכל ענין אמרי רבנן דלא יחזיר דבעל דעת רבים ליכא קלקולא א"כ ברבים נמי מנא ליה דסברי דיש לו הפרה וי"ל דברבים שהאכיר רבי יהודה אם איתא דלרבנן אין לו הפרה הוו להו לרבנן לפרושי ולחלק ולומר איפכא מדר' יהודה אבל בעל דעת רבים אין לחוש דלא חיילי בה רבנן דר' יהודה נמי לא הזכיר על דעת רבים ועוד דבעל דעת רבים לא פסיקא להו לרבנן לאמתני דיחזיר דלפעמים יש היתר בעל דעת רבים לדבר מצוה ואיכא קלקולא אבל ברבים אם איתא דאין לו הפרה הוי להו לאמתני דיחזיר דבעל דעת רבים אין לו הפרה למ"ד אין לו הפרה לא שנא לדבר מצוה ולא שנא לדבר הרשות תדע דמעשה גבעונים לדבר מצוה היה: **ליחוש דלמא אזלה לגבי חכם ושרי לה.** משמע דאדרב הונא פריך אבל אי לאו דרב הונא לא הוה קשיא ליה לאמתני' ולמאי דפריסית דרב הונא פליג אאמימר אמי שפיר דאמתני' ליכא למיפרך דהא איכא לאימר דמדרינן לה על דעת רבים אבל לרב הונא לא מצי לשנויי הכי אבל לאמאי דפי' דגבי חכם מודה רב הונא דאין לו הפרה בלא רב הונא הוה מצי למיפרך אמתני' וי"ל דלא מצי למיפרך אמתני' בלא רב הונא דאיכא לאימר דמדיר אותה על זה הככר ואתכל לאלתר בפיגמו אבל לרב הונא דקאמר ניסת אין מדירין אותה ואין מועיל להדירה על הככר שאינה חוששת כיון דאינה באיסור כל ימיה כי לא ניסת נמי מיחוש דלמא אזלה לגבי חכם ושרי לה ות"ת אין חכם בין בעל אין יכולין להפר שלא בפני היתומים הא אמרי' בנדרים בפ' ר"א (דף פה.) דהמודר הנאה מחבירו אין מתירין לו אלא בפניו אילוף ממשה ולדקיהו ממדין נדרת במדין לך והתיר נדרך וי"ל דבדיעבד אם הפר מופר תדע מדמקיים לדקיהו שהיה מסיד גמור על מה שהתירו לו סנהדרין שלא בפני בטוכדנצר ועוד דטעם דאין מתירין לו אלא בפניו מפרש בירושלמי דנדרים דאמר התם בפ' השותפין המודר הנאה מחבירו בפניו אין נשאל אלא בפניו שלא בפניו נשאל בין בפניו בין שלא בפניו ר' יוחנן אמר מפני הבושה ור' יהושע בן לוי אמר מפני החשד ואמת הדא פלוגתא דתניא יום הכפורים צריך לפרט את מעשיו דברי ר' יהודה בן בתירה ר"ע אומר אין צריך לפרט את מעשיו פי' מפני הבושה שנתבייש לפניו במה שנדר הנאה ממנו וכן מפרט מעשיו כדי שיתביים מחטאיו ומ"ד מפני החשד פי' שלא יחשדוהו שעבר על נדרו ולכך נמי לא יפרט מעשיו שלא יחשדוהו ויחשוב דאתה ניחא הכא דלא שייך לא בושה ולא חשד דלא ידעי אם קבלה כלום מכתובתה והא דליף ממשה ולדקיהו הייטו כר' יהושע בן לוי דהתם מפני החשד איכא מפני בושה ליכא: **קסבר** צריך לפרט את הנדר. בירושלמי משמע דהכי קיימא לן דההוא דאמא קמיה דר' בון אמר ליה המיר לי נדרי אמר ליה מאי נדרת א"ל נדרית דלא מרווחנא אמר ליה וכי עבדין כדין אמר ליה לאחק בקוביא קאמינא אמר ליה ברוך שנחר בדברי חכמים שאמרו צריך לפרט את הנדר דאי לאו דפרטת לנדר אתרתיהו לך ות"ת בפ' שום היתומין (ערכין דף כג.) גבי מקדש נכסיו והר' עליו כתובה פ)(ובעל חוב) דקאמר ר' אליעזר כשהוא מגרשה יהוי הנאה ור' יהושע אומר אינו צריך ומפרש דפליגי בנדר שהודר ברבים דרבי אליעזר סבר דאין לו הפרה ור' יהושע סבר יש לו הפרה ואינו צריך דקאמר הייטו דאינו מועיל וא"כ תקשי כדפריך התם לעיל לימא רב הונא כתנאי אמר לשמעתיה דכיון דרב הונא סבר צריך לפרט אמאי אינו מועיל וא"כ הא דרב הונא דצריך לפרט הוא כתנאי ומיהו לא קיימא לן התם מסקנא הכי: **תנן** הנושא נשים בו'. ה"ה דמלי למיפרך ממתניתין דהכא:

ורתני עלה נודר ועובד יורד ומגרש. קשה לר"י דאמאי הוצרך לאתויי ותני עלה לפרוך ממתניתין גופיה דקתני פסול עד שידור הנאה ואי אמרת אין צריך לפרט הנדר ליחוש דלמא כו' וגרשה לי דאמתניתין הוה מלי למימר דפסול מלעבוד אפי' גרשה עד שידור הנאה אלא יקח לעולם נשים פסולות יותר ק)ולכך לא שייך למיפרך ליחוש דלמא כו' כיון דבכר גירש מו ליכא למיחש דלמא ישאל על נדרו כדי ליקח נשים פסולות אבל הא דתני ועובד ומגרש פריך שפיר כיון דעדיין לא גרשה יש לחוש דלמא אזל לגבי חכם ושרי ליה ולא יגרש: אמר

עין משפט נר מצוה

כט א מיי' פט"ז מהל' אישות הל' יב סמג עשין קח טוש"ע אה"ע סי' לו סעי' יט:

ל ב מיי' פי"א מהל' נדרים הל' כג סמג לאוין רמב טוש"ע יו"ד סי' רלד סעי' לה:

לא ג מיי' פ"ו מהל' שבועות הל"ב וס"ד מהל' נדרים הל"ח סמג לאוין רמח טוש"ע יו"ד סי' רכח סעי' יד:

לב ד ה מיי' פ"ו מהל' מאכלות אסורות הל"יב:

מוסף רש"י

הנושא נשים בעבירה. נרוסה וחלוצה (בכורות מה:).

מכאן שייך לענוד הבא: על דעת רבים. ועל דעת כ"ד (מכות טז.) שלומרים לו נדור (ערכין כג.). והגי מילי. דאין לו הפרה לנדר שהודר על דעת רבים (בכורות מו.). דדהוה פשע בינוקי מלקה אותן ומתים (שם) מכה אותם יותר מדי (מכות טז:). רב צייד בורא. נמתימת ידו ולא היה מתפ שמו (לקמן פז:) נורת הדג היה עושה כשנורות בתקוס חמיתתו וכבר יודע לעולם שזה הוא חמיתתו, ומועיל כחתימת שמו, והמפרש טעם אמאי צייד בורא ומרומת, אינו אלא טועה, ומתא על שם מעשיהם, זה נהג לאסול דגים וזה נהג בחמרים, ומימנה נעלמה היו עושים (רשב"ם ב"ב קסא:). צייד חרוזא. ענף של דקל (לקמן פז:) מרוזת של דקל ומנפיס היה לר בתקוס חמיתת שמו (ב"ב שם). רב חסדא סמוך. חתים סמ"ך משמו (שם). ורב הושעיא ענין. חתים עריין משמו (שם). מכוחא. גם שפורשין עליו ולון של ספינה (לקמן פז:) תורן של ספינה, משט"א נגע"ש (ב"ב שם). שנמצאו מלהלות זה את זה. מפני הסכיעת המשמעת (ב"ב כז.). עמוד והתקין פרוסבול. המקון מקנה אלא תשמע, שיהא מוקר שטרותיו לב"ד ומוקב עליהן פרחוטל (שם) פרח, ריוח כמו המפרח על מזונותיו דמס' נדה (ד:) טול, עשיריס, כלומר ריוח לעשיריס אלא יפסידו שלהם (רשב"ם ב"ב סה: ועי' לקמן לז.). מוסרני לכם פלוני ופלוני דיינין. שהוא מוקר שטרותיו לב"ד, דאיהו לא תבע ליה לנעל חוב אלא הכ"ד והן יוודין לנכסיו ולא קרעת ליה לא יגש (לעיל לב:). שאבבנו כל זמן שאראצה. ותו לא מצמעת ליה שבעיות, דלא קרעת ליה לא יגש שלון חוצא חוני אלא ב"ד (ב"ב נז.). וזה דבר השמיטה שטרוב. מתיב דהשמיטת הספיס, אמאי מתיב מתיב תרי זמני שמיטה שמוט (מו"ק ב:). בזמן שאי אתה משמט קרקע. כגון במדבר ולאחר שנגו (קדושין לח:).

מסורת הש"ס

ג) [נדרים סז. עב. פט.], כ) מכות מז., ג) [עי' תוס' בכורות מה: ד"ה הנשאל], ד) בכורות מה:, ה) [מכות הדפוס], ו) [ל"ל ולא שיך. רש"ל].

גליון הש"ס

גמ' ניסת אין מדיריין אותה. עיין משנה למלך פ"ב מהל' מירות הל' יז:

הגהות הב"ח

(פ) גמ' מאי טעמא לא דמיפר:

הגהות מהר"ב רגשבורג

א) תוס' ד"ה אבל נשאת אין מדיריין אותה וות"ת וידירוה ומי יקן קשה בסמוך. עיין שו"ת שער אפרים סי' ע"ג דף נא ע"ל וע"ב כי נוח ד' לינר טו:

תוספות רי"ד

התקין ר"ג הזקן וכו' אמר רב הונא ל"ש אלא בשלא נשאת אבל נשאת אין מדיריין אותה נישאת מ"מ לא דמיפר לה בעל כי לא נשאת נמי לכי מינסבא מיפר לה בעל אין הבעל מיפר בקודמין: וליחוש דלמא אזלא לגבי חכם ושרי לה קסבר לפרוש את הנדר הוא צריך פי' הנשאל לחכם על נדרו צריך לפרוש לו למה נדר הנדר הזה ואם לא יפרוש לו הכל אינו מותר. ואם תפרש לו הענין למה נדרה לא יתיר לה:

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com